

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حقوق خانواده (۱)

حقوق مالی و غیر مالی زوجہ

مشتمل بر آراء فقہاء، ادلہ معتبر شرعی، قوانین و مقررات موضوعہ،

آراء قضائی، آراء وحدت رویہ و نظریات مشورتی

بہ انضمام تبیین نموداری

مؤلفان

کبری پور عبد اللہ

مہدیہ افشاری - زہرا تقی پور - متینہ حدادی مقدم

زینب خادم آرائی - شیوا خلیلی - الہ شرافتی زنگنه

شہلا صمدی خانقاہ - سمانہ طاہری - محدثہ قادری سورکی

ملیکا محبوبی - سپدہ ساجدہ مرشدی شعریاف - نسرین مطلبی - محدثہ معین

دکتر کبری پور عبد الله	سرشناسه
حقوق خانواده (۱) حقوق مالی و غیر مالی زوجه	عنوان و نام پدیدآور
تهران، کتاب آوا، ۱۴۰۱	مشخصات نشر
۲۴۸ صفحه	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۶۸۲-۱	شابک
فیا	وضعیت فهرست نویسی
زنان شوهردار - وضع حقوقی و قوانین - ایران	موضوع
Married women -- Legal status, laws, etc. -- Iran	موضوع
مهدیه افشاری ۱۳۷۵	شناسه افزوده
زهرا تقی پور ۱۳۷۶	
متینه حدادی مقدم ۱۳۷۶	
زینب خادم آرائی ۱۳۷۵	
شیوا خلیلی ۱۳۷۷	
الهه شرافتی زنگنه ۱۳۷۵	
شهلا صمدی خاتقاه ۱۳۷۵	
سمانه طاهری، ۱۳۷۵	
محدثه قادری سوزکی ۱۳۷۷	
ملیکا محبوبی ۱۳۷۶	
سیده ساجده مرشدی شعیباف ۱۳۷۶	
نسرین مطلبی ۱۳۷۷	
محدثه معین ۱۳۷۵	
۱/۵۲۱۸۹	زده بندی کنگره
۳۷۲۹۷	زده بندی دیوبی
۸۷۸۸۹۳	شماره کتابشناسی ملی

حقوق خانواده (۱)

حقوق مالی و غیر مالی زوجه

کبری پور عبدالله - مهدیه افشاری - متینه حدادی مقدم - زینب خادم آرائی شیوا خلیلی الهه شرافتی زنگنه شهلا صمدی خاتقاه - سمانه طاهری - محدثه قادری سوزکی ملیکا محبوبی - سیده ساجده مرشدی شعیباف - نسرین مطلبی - محدثه معین	مؤلفان:
کتاب آوا	ناشر:
دوم - بهار ۱۴۰۱	نوبت چاپ:
۲۰۰ نسخه	شمارگان:
۹۰,۰۰۰ تومان	قیمت:
۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۶۸۲-۱	شابک:

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی (خیابان دانشگاه) جنب فرمانداری

تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ و نشر کاغذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از فایل، سی دی، افست، ریسوگراف فتوکپی، زیراکس یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحاتی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال انری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

پیشگفتار

فقه به عنوان نظام حقوقی اسلام از زمره نظام‌های حقوق نوشته است که قانون در آن نقش مهمی را ایفا می‌کند. قانونگذاری، تفسیر قانون، اعمال و اجرای آن نیاز مبرم به شناخت، فهم، امعان نظر و دقت در فقه اسلام و در فقه اسلامی بر اساس جامعیت خود، علاوه بر تبیین وظایف انسان در برابر خداوند، به مفهوم روابط او با هم‌نوعانش نیز پرداخته است تا جامعه مطلوب و ایده‌آلی که در پی آن است، تحقق یابد. احکام ناظر به روابط انسان با هم‌نوعانش، به صورت مجموعه‌ای از احکام و تکالیف است یعنی حقوقی که انسان در برابر دیگران از آن برخوردار است و تکالیفی که دیگران نسبت به حقوق او دارند. اساساً حق و تکلیفی که در رفتارهای اجتماعی انسان‌ها و در ارتباط‌های متقابل آنها مصداق می‌یابد، جعل متقابل دارند و جعل هریک مستلزم جعل دیگری می‌باشد. از جمله مقررات اجتماعی اسلام، حقوق و وظایفی است که اعضای یک خانواده، به ویژه زن و شوهر از آن برخوردارند. اسلام بنیان خانواده را از مهم‌ترین بنیادهای اجتماعی و در جهت بقای نسل انسان، سکونت و آرامش، ارضای غریزه جنسی، مشارکت در امور مادی و معنوی و تربیت نسل دانسته و برای سلامت و پیشگیری از تزلزل آن، دستورات فراوانی داده است. با عقد ازدواج و تشکیل خانواده، رابطه زوجیت محقق شده و هریک از زن و شوهر در قبال دیگری، دارای حقوقی شده که دیگری مکلف به مراعات آنها است. برخی از این حقوق مثل حسن معاشرت، مشترک بین هر دو بوده، برخی مانند قیومیت و سرپرستی و تمکین، مختص به مرد و برخی مانند نفقه، مختص زن است. از نگاه دیگر می‌توان حقوق زن و شوهر را به حقوق مالی و غیر مالی تقسیم کرد. حقوق مالی، حقوقی

هستند که متعلقشان مال باشد. در روابط زوجین، حقوق مالی غالباً از آن زن است و حقوق غیر مالی مانند قیمومیت - که به موجب آن مرد بر همسرش حق اطاعت دارد - و حق حضانت، غالباً به شوهر تعلق دارد و به جز ارث، مرد بر همسر خود، حق مالی دیگری ندارد. در نوشتار حاضر، حقوق زوجیه اعم از مالی و غیر مالی و در مقابل تکالیف زوج برگرفته از منابع معتبری همچون جواهر الکلام، مسالک الافهام، شرائع الاسلام، کشف النقا به زینور طبع اراسته شده است و در این رهگذار آراء فقها، ادله معتبر شرعی، قوانین و مقررات موضوعه، آراء قضائی، آراء وحدت رویه و نظریات مشورتی به همراه شرح نموداری مباحث مطروحه مورد تدقیق و بررسی قرار گرفته است. شایان ذکر است نویسندگان اثر علمی حاضر با عنوان «حقوق خانواده» (۱)، حقوق مالی و غیر مالی زوجیه جمعی از دانشجویان کارشناسی ارشد حقوق خانواده دانشگاه امام صادق (علیه السلام) هستند که در معیت استاد بزرگوار سرکار خانم دکتر کبری پور عبدالله به نگارش و تدوین اهتمام ورزیدند.

فهرست مطالب

۳	 پیشگفتار
۱۱	 بخش اول: مهریه
۱۱	 (۱) تعریف مهریه
۱۲	 (۲) ادله ملکیت مسلمان
۱۲	 (۳) مهریه قرار دادن منفعت حر
۱۵	 (۴) مقدار مهریه
۱۸	 (۵) تعیین مهر
۱۹	 (۶) مهریه قرار دادن منفعت
۲۲	 (۷) مهریه از منظر قوانین موضوعه
۲۲	 (۷-۱) تعریف مهر، انواع و شرایط آن
۲۴	 (۷-۲) مقدار مهر المسمی
۲۵	 (۷-۳) مهریه باطل
۲۶	 (۸) آراء قضایی صادره در خصوص مهریه
۲۹	 (۹) نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه در خصوص مهریه
۳۱	 بخش دوم: شیربهاء
۳۱	 (۱) تعریف شیربهاء
۳۱	 (۲) شیربهاء از منظر فقهای امامیه
۳۳	 (۳) تعلّق مقدار معینی از مهریه به پدر زوجه؛ صحت یا بطلان؟
۳۵	 (۴) آراء قضایی صادره در خصوص شیربهاء
۳۶	 (۵) نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه در خصوص شیربهاء
۴۱	 بخش سوم: حق حبس
۴۱	 (۱) تعریف حق حبس

- ۴۱..... حق حبس از منظر فقہای امامیہ
- ۴۳..... امتناع طرفین از اداء معوض
- ۴۴..... تاثیر اعسار زوج در حق حبس
- ۴۶..... استحقاق زن نسبت به نفقه
- ۴۷..... حق حبس از منظر قوانین موضوعه
- ۴۹..... آراء صادره در خصوص حق حبس
- ۶۵..... نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
- ۶۸..... حق حبس زوجہ در مهریه مؤجل
- ۶۸..... (۹-۱) تعلق یا عدم تعلق حق حبس به زوجہ از منظر غالب فقہ
- ۶۸..... (۹-۲) علت تعلق حق حبس زوجہ از منظر مرحوم شیخ طوسی
- ۶۹..... (۹-۳) تعلق یا عدم تعلق حق حبس به زوجہ از منظر صاحب جواهر
- ۷۰..... (۱۰) ابقاء یا عدم ابقاء حق حبس پس از یکبار موافقه از منظر فقہای امامیہ
- ۷۰..... (۱۰-۱) نظر شیخ مفید و شیخ طوسی (رحمہ اللہ علیہما)
- ۷۰..... (۱۰-۲) نظر صاحب جواهر و ابن ادریس (رحمہ اللہ علیہما)
- ۷۱..... (۱۰-۳) نقلی از کتاب مسالک الافہام شہین تالی
- ۷۲..... (۱۱) حق حبس در فرض قبض اجباری بضع
- ۷۳..... (۱۲) الزام زوج به تسلیم مهر در صورت عدم تمکین موجه زوجہ
- ۷۴..... (۱۳) تقسیت مهر و تاثیر آن بر حق حبس
- ۷۶..... (۱۴) آراء قضایی صادره در خصوص حق حبس در مهریہهای مؤجل و عند الاستطاعۃ
- ۸۲..... (۱۵) آراء قضایی صادره در خصوص تقسیت مهریہ و تاثیر آن بر حق حبس
- ۸۵..... (۱۶) آراء وحدت رویہی صادره در خصوص حق حبس
- ۹۴..... (۱۷) نظریہ مشورتی در خصوص حق حبس در مهر مؤجل
- ۹۷..... بخش چهارم: تفویض
- ۹۷..... (۱) تعریف تفویض
- ۹۷..... (۲) اقسام تفویض
- ۹۸..... (۳) تفویض بضع در نکاح دائم
- ۱۰۱..... (۴) تعلق مهر المثل یا مهر المسمی در فرض طلاق زوجین و فوت زوج
- ۱۰۱..... (۵) آراء قضایی صادره در خصوص تفویض بضع

۱۰۴.....	تفویض مهر.....
۱۰۵.....	مالکیت زوجه بر مهر.....
۱۰۶.....	تفویض مهر و مالکیت بر مهر از منظر قوانین موضوعه.....
۱۱۱.....	بخش پنجم: نفقه.....
۱۱۱.....	(۱) شرایط متفق علیه.....
۱۱۲.....	(۲) موجبات نفقه.....
۱۱۳.....	(۳) ادله قائلین به شرطیت تمکین و علل مردودیت آن.....
۱۱۳.....	(۳-۱) ادله قائلین به شرطیت تمکین.....
۱۱۵.....	(۳-۲) مردودیت ادله قائلین به شرطیت تمکین.....
۱۱۷.....	(۳-۳) تفاوت دیدگاه مرحوم صاحب جواهر با قننین به شرطیت تمکین.....
۱۱۷.....	(۳-۴) ثمره فقهی شرطیت تمکین یا مانعیت نشوز.....
۱۱۸.....	(۴) مناقشات مطروحه در باب شرطیت تمکین و مانعیت نشوز.....
۱۱۸.....	(۴-۱) مناقشه در حالت اول (مانعیت نشوز).....
۱۱۸.....	(۴-۲) مناقشه در حالت دوم (شرطیت تمکین).....
۱۱۹.....	(۴-۳) راه حل مرحوم صاحب جواهر.....
۱۱۹.....	(۵) نفقه از منظر قوانین موضوعه.....
۱۲۰.....	(۶) آراء قضایی صادره در خصوص نفقه.....
۱۲۳.....	(۷) فروع تمکین از منظر مرحوم صاحب جواهر.....
۱۲۶.....	(۸) فروع تمکین از منظر قوانین موضوعه.....
۱۳۰.....	(۹) آراء قضایی صادره در خصوص تمکین.....
۱۳۱.....	(۱۰) نفقه زوجه در سفر.....
۱۳۳.....	(۱۱) اذن خروج زوجه از منزل از منظر قوانین موضوعه.....
۱۳۵.....	(۱۲) آراء قضایی صادره در خصوص اذن خروج زوجه از منزل.....
۱۳۸.....	(۱۳) نفقه صغار.....
۱۳۸.....	(۱۳-۱) نفقه صغار از منظر کشف اللثام و مسالک الافهام.....
۱۴۰.....	(۱۳-۲) نفقه صغار از منظر مرحوم صاحب جواهر.....
۱۴۲.....	(۱۴) مصادیق و مقادیر نفقه.....
۱۴۳.....	(۱) طعام.....

۱۴۶		۲) إدام
۱۴۷		۳) الکسوه
۱۴۷		۴) الفرائش
۱۴۸		۵) آلت طیخ و شرب
۱۴۸		۶) آلت تنظیف
۱۴۹		۷) سکنی یا همان مسکن
۱۴۹		۱-۷) ادله مطالبه ی مسکن
۱۴۹		۲-۷) نقد ادله مطالبه مسکن
۱۵۰		۸) خادم
۱۵۱		۱۵) مصادیق نفقه از منظر قوانین موضوعه
۱۵۲		۱۶) آراء قضایی صادره در خصوص مصادیق نفقه
۱۵۸		۱۷) نظریه مشورتی در خصوص مصادیق نفقه
۱۵۹		۱۸) مالکیت زوجه بر نفقه
۱۵۹		۱- نفقه‌های تلف شدنی
۱۶۱		۲- نفقه‌های تلف نشدنی
۱۶۲		۳- استحقاق یا عدم استحقاق زوجه نسبت به دریافت نفقه مستقل از مؤاکله
۱۶۳		۱۹) نفقه اقارب
۱۶۳		۱) تعریف اقارب
۱۶۳		۲) شرایط وجوب اتفاق به اقارب
۱۶۴		۳) تکسب در خصوص نفقه زوجه
۱۶۵		۴) تکسب در خصوص نفقه اقارب
۱۶۶		۵) مقدار نفقه اقارب
۱۶۶		۶) تفاوت نفقه زوجه و اقارب
۱۶۸		۷) اعفاف متفق علیه
۱۶۹		۸) نفقه اقارب از منظر قوانین موضوعه
۱۷۰		۹) آراء قضایی صادره در خصوص نفقه اقارب
۱۷۹		بخش ششم: حق قسم زوجه
۱۷۹		۱) تعریف حق قسم
۱۷۹		۲) اقوال مطروحه درباره بیتوته نزد زوجات

۱۸۰	۳) ماهیت حق قسم
۱۸۲	۴) حکمت وفایده قسم
۱۸۲	۵) کیفیت اجرای قسم
۱۸۳	۶) دلایل قائلین به وجوب ابتدائی تقسیم
۱۸۵	۷) رای مخالفان قائلین به وجوب ابتدائی تقسیم
۱۸۵	۸) دلایل قائلین به عدم وجوب ابتدائی تقسیم
۱۸۷	۹) رای مرحوم صاحب جواهر در خصوص وجوب یا عدم وجوب تقسیم ابتدائی
۱۹۰	۱۰) حق قسم از منظر قوانین موضوعه
۱۹۱	۱-۱۰) محاسبه زمانی هر بیئوته نزد زوجه
۱۹۳	الف) دلایل جواز مطلق بیئوته بیش از یک شب نزد زوجه
۱۹۴	ب) دلایل جواز بیئوته بیش از یک شب مسروط به رضایت زوجه
۱۹۷	ج) بیئوته بیش از یک شب از منظر مرحوم صاحب جواهر
۱۹۸	۲-۱۰) واجبات در هر قسم
۱۹۹	۱۱) مضاجعت
۲۰۲	۱۲) احتساب مدت یک شب
۲۰۷	۱۳) مشاغل شبانه زوج
۲۰۹	۱۴) مسافرت زوج
۲۱۱	۱۵) حق قسم؛ حقی مشترک میان زوج و زوجه
۲۱۳	۱۶) ابراء زوج از حق قسم شبانه توسط زوجه
۲۱۵	۱۷) دریافت عوض قسم توسط زوجه
۲۱۹	۱۸) زنان فاقد حق قسم
۲۲۳	بخش هفتم: عزل
۲۲۳	۱) تعریف عزل
۲۲۳	۲) موارد جواز عزل
۲۲۵	۳) عزل در نکاح دائم بدون رضایت یا اشتراط
۲۲۵	۴) ادله قائلین به جواز و کراهت
۲۲۵	۱-۴، روایت:
۲۲۶	۴-۲، عدم وجوب وطی پیش از چهار ماه